

MERAK EDİLENLER

ÇEKLE İLGİLİ KARŞILIKSIZDIR İŞLEMİ YAPILMASINA SEBEBİYET VERME SUÇU

VONA | HUKUK
BÜROSU

Caddebostan Mah. Prof. Dr. Hulusi
Behçet Cad. No: 14 K: 7 D: 8
Kadıköy İstanbul
0(216)372 2816
info@vonahukuk.com
www.vonahukuk.com

Görsel: Ali Candaş

Ticari hayatta sıkça kullanılan ve kıymetli evrak niteliğine sahip bir kambiyo senedi olan çek, 5941 sayılı Çek Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu’nun 780. ile 823. maddeleri arasında düzenlenmiştir. Bu yazımızda karşılıksız çek keşide etme suçunun unsurları ve şikâyet şartları incelenecektir.

Karşılıksız Çek Keşide Etme Suçunun Unsuruları

Çekle ilgili “karşılıksızdır” işlemi yapılmasına sebebiyet verme suçunun oluşabilmesi için Çek Kanunu’nun 5. maddesinde düzenlenen şartların gerçekleşmesi gerekmektedir.

- Bunlardan ilki, çekin usulüne göre düzenlenmiş olmasıdır. Türk Ticaret Kanunu’nun 780. maddesinde düzenlenmiş olan unsurları taşıyan senetler çek hükmündedir.
- Söz konusu çekin kanuni ibraz süresi içerisinde bankaya ibraz edilmesi gerekmektedir. Türk Ticaret Kanunu’nun 796. maddesine göre çekin karşılığı düzenlendiği yerde ödenecekse 10 gün, düzenlendiği yerden başka bir yerde ödenecekse 1 ay içerisinde bankaya ibraz edilmelidir.

-
- Çekle ilgili “karşılıksızdır” işlemi yapılmalıdır. Yetkili hamil tarafından çekin bankaya süresinde ibraz edilmesine rağmen çeki düzenleyenin hesabında çekin karşılığı bulunmadığı takdirde banka tarafından çekin arka yüzüne çekin karşılığının bulunmadığını belirten “karşılıksız” şerhi koyulur.
 - Çek hamilinin şikâyeti gereklidir. Karşılıksız çek keşide etme suçu, Çek Kanunu’nda kovuşturulması şikâyete bağlı suç olarak düzenlenmiştir. Bu nedenle hamil tarafından suçun öğrenildiği tarihten itibaren 3 ay ve her halde 1 yıl içerisinde şikâyet hakkı kullanılmalıdır.

Karşılıksız Çek Keşide Etme Suçu Bakımından Görevli ve Yetkili Mahkeme

Karşılıksız çek keşide etme suçu bakımından görevli mahkeme İcra Ceza Mahkemeleri olmakla birlikte Çek Kanunu’nda yetkili mahkeme çekin bankaya ibraz edildiği veya çek hesabının açıldığı banka şubesinin bulunduğu yer veya hesap sahibinin ya da şikayetçinin yerleşim yeri mahkemeleri olarak belirlenmiştir.

Kanuna Göre Suçun Faili Olabilecek Kişiler

Çek Kanunu’nun 5. maddesinin 2. fıkrasında çek bedelinin karşılığını ilgili banka hesabında bulundurmakla yükümlü kişinin çek hesabı sahibi olduğu belirtilmiştir. Yine aynı maddede çek hesabı sahibinin tüzel kişi olması halinde, bu tüzel kişinin mali işlerini yürütmekle görevlendirilen yönetim kurulu üyesi, böyle bir düzenleme yapılmadığı takdirde ise yönetim kurulunu oluşturan gerçek kişi veya gerçek kişilerin çek bedelinin karşılığını banka hesabında bulundurmakla yükümlü kişiler olduğu açıkça belirtilmiştir. Kanun maddesinde sayılan bu kişiler suçun faili olacak ve yaptırımlar bu kişiler için uygulanacaktır.

Suçla Karşı Öngörülen Yaptırımlar

Şikâyet sonrasında çek sahibine, Çek Kanunu’nun 5. maddesiyle, her bir çek için “1500 güne kadar adli para cezası” öngörülmüştür. Son yıllarda dünya ve ülke ekonomisinde yaşanan dalgalanmalar sonucu ticaret hayatında çek sahipleri tarafından düzenlenen ancak karşılığı olmayan çeklerin var olduğu görülmektedir. Bu nedenle de şirketlerin çek düzenleme yetkisini haiz yetkilileri hakkında “karşılıksız çek keşide etmek suçundan” öncelikle adli para cezasına hükmedilmiş, söz konusu adli para cezalarının ödenememesi sebebi ile de çoğu yetkili hapis cezaları ile karşı karşıya kalmıştır.

Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (28.07.2021 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan “Torba Kanun”) ile Çek Kanunu’nda Yapılan Değişiklik

Torba Kanun’un 17. maddesi ile Çek Kanunu’nun geçici 5. maddesinin 1. fıkrası değiştirilmiş ve 30.04.2021 tarihine kadar işlenen suçtan dolayı mahkûm olanların cezalarının infazı durdurulmuştur. Hükümlünün 30.06.2022 tarihine kadar çek bedelinin ödenmeyen kısmının onda birini alacaklıya ödemek zorunluluğu getirilmiştir. Kalan kısmını 30.06.2022 tarihinden itibaren ikişer ay arayla on beş eşit taksitle ödemesi durumunda mahkemece, ceza mahkûmiyetinin bütün sonuçlarıyla ortadan kaldırılmasına karar verileceği düzenlenmiştir. 30.06.2022 tarihine kadar çek bedelinin ödenmeyen kısmının onda birinin ödenmemesi halinde alacaklının şikâyeti üzerine mahkemece hükmün infazının devamına karar verileceği net bir şekilde belirtilmiştir.

Uyarı: Yukarıdaki bilgi ve görüşlerimiz sadece yol gösterme amaçlıdır ve yasal tavsiye alma olarak değerlendirilemez. Vona Hukuk Bürosu, doğru ve güncel içerikli bilgiyi sağlamak için her türlü çabayı göstermektedir ancak, bu makalenin yayımlanmasından sonra yürürlüğe girebilecek olan yasa ve mevzuatlarda yapılan değişiklikler nedeniyle en güncel yasal gelişmeleri yansıtmayabilir. Bu nedenle, bu makaledeki hiçbir şey yasal tavsiye olarak görülmemeli ve herhangi bir karar vermeden veya bu makalede yer alan bilgilere dayanarak herhangi bir işlem yapmadan önce avukatlara danışmalısınız.

Caddebostan Mah. Prof. Dr. Hulusi Behçet Cad.

No: 14 K: 7 D: 8 Kadıköy İstanbul

0(216)372 2816

info@vonahukuk.com

www.vonahukuk.com